

امنیت مناطق: پیش‌نیاز پیشرفت

محمدعلی فیض‌پور^۱، محمد جعفری^{۲*}، علی داوری شلمزاری^۳

چکیده

امنیت به عنوان یکی از ابتدای‌ترین و اساسی‌ترین نیازهای جوامع امروزی شناخته می‌شود که بر ابعاد مختلف زندگی جوامع تأثیر بسزایی دارد. یکی از مهم‌ترین این ابعاد، بعد اقتصادی آن است. امنیت با تأثیر بر ابعاد مختلف اقتصاد همچون سرمایه‌گذاری، اشتغال و تجارت تأثیر بسزایی بر پیشرفت و توسعه مناطق ایران دارد. آن‌چنان که برای پیشرفت یک منطقه در نظر گرفتن امنیت آن ضروری و بسیار با اهمیت به نظر می‌رسد. این پژوهش با بررسی آمارهای منتشر شده از جرائم مختلف در سالنامه‌های آماری مرکز آمار ایران، در تلاش است تا توزیع این جرائم در مناطق ایران را به عنوان نمودی از وضعیت امنیت بررسی کند. با بررسی آمارهای مربوط به سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۵ نتایج پژوهش نشان می‌دهند که مناطق ایران از حیث امنیت دارای ناهمگنی هستند و برای توسعه و پیشرفت متوازن‌تر مناطق ایران مطابق با الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت نیازمند به امنیتی همگن‌تر است تا تمام مناطق از این پیش‌نیاز رشد و توسعه به یک اندازه بهره‌مند شوند و راه رسیدن به پیشرفت متوازن هموارتر شود.

واژه‌های کلیدی: پیشرفت، امنیت، مناطق ایران، رشد اقتصادی، جرائم

۱. مقدمه

مهم‌ترین هدف برنامه‌ریزی و آمایش در مناطق مختلف پیشرفت و توسعه آن مناطق است همان‌گونه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت رسالت ملت و نظام جمهوری اسلامی ایران را حرکت عقلانی، مؤمنانه و متعهدانه در جهت ایجاد تمدن نوین اسلامی متناسب با آرمان‌ها در زیست‌بوم ایران می‌داند، اما صحبت در مورد رشد و پیشرفت مناطق بدون توجه به ابعاد امنیت منطقه، چندان سودبخش نخواهد بود. امنیت از دیرباز از مهم‌ترین مواهب و خصوصیات یک منطقه و پیش‌نیازی برای پیشرفت به نظر می‌رسد. ارزش واقعی امنیت زمانی برای همگان قابل لمس خواهد بود که از آن محروم باشند. امنیت در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها و مؤلفه‌های توسعه یافتگی کشورهاست. که بر سرمایه‌گذاری، رشد توسعه و بسیاری از ابعاد اقتصادی، سیاسی و اجتماعی زندگی تأثیر بسزایی دارد. در این مقاله تلاش بر این است تا به بررسی نقش امنیت بر رشد توسعه متوازن مناطق ایران پرداخته شود.

۲. بیان مسئله و ضرورت

همان‌طور که گفته شد امنیت در ابعاد مختلف همچون اقتصادی، اجتماعی، سیاسی قابل بررسی است به طوری که اگر امنیت اقتصادی نباشد، سرمایه‌گذار چه داخلی و چه خارجی متأثر از این شرایط از سرمایه‌گذاری در محیط ناامن

۱ دانشیار دانشگاه یزد، Feizpour@yazd.ac.ir

۲ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه یزد، Mjafari@stu.yazd.ac.ir

۳ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه یزد، Alidavari001@gmail.com

بشترین کنتراس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

خوددار می‌کند. زیرا امنیت در تمامی ابعاد خود بر ریسک سرمایه‌گذار تأثیرگذار خواهد بود و چه بسا که ناامنی باعث سوق دادن سرمایه به سمت فعالیت‌های غیر مولد، سوداگرانه و حتی فرار سرمایه از منطقه ناامن می‌شود در واقع می‌توان گفت امنیت از ضروری‌ترین کالاهای عمومی است که دولت آن را تأمین می‌کند و باید در سطح بهینه عرضه شود زیرا ضرورت رونق اقتصادی و سرمایه‌گذاری است.

۳. تعریف امنیت

امنیت احساس فراغت نسبی از تهدید یا حمله و یا آمادگی برای رویارویی با هر تهدید و حمله مهم از جانی یا مالی را گویند. امنیت از ضروری‌ترین نیازهای اولی یک جامعه است (دانشنامه سیاسی- داریوش آشوری- نشر مروارید- چاپ شانزدهم ۱۳۸۷- ص ۳۸)

۴. ارکان امنیت

امنیت در ابعاد و ارکان مختلفی قابل تقسیم بندی و بررسی است که این ابعاد از یکدیگر جدا و مستقل نیستند امنیت اقتصادی به عنوان مهم‌ترین شاخص توسعه یافتگی مدنظر است که به طور کلی سه رکن اصلی دارد: ۱- امنیت سرمایه‌گذاری ۲- امنیت شغلی و درآمد ۳- امنیت سرمایه و تضمین حق مالکیت سرمایه‌گذاری نقش مهمی در افزایش رشد و توسعه اقتصادی ایفا می‌کند. زیرا می‌تواند ترکیب بهینه با نیروی کار و فناوری بخش تولید را به حرکت درآورد. فقدان سرمایه‌گذاری یکی از علل اصلی گرفتار شدن بسیاری از مناطق در فقر، توسعه نیافتگی و بیکاری گسترده است. اما لازمه سرمایه‌گذاری امنیت آن است و با توجه به تعریف امنیت هر عاملی که بر روی احساس آسودگی و فراغت فرد از آینده سرمایه‌گذاری تأثیر داشته باشد بر امنیت سرمایه‌گذاری نیز تأثیر خواهد داشت. پس به طور کلی امنیت شغلی و درآمد را احساس فراغت برای ثبات شغلی و درآمد پایدار و امنیت سرمایه و تضمین حقوق مالکیت را حفظ و صیانت از حقوق مالکیت دانست (طاهری، ۱۳۹۵).

اما نکته حائز اهمیت اینجاست که امنیت جانی و مالی افراد ابتدایی‌ترین لایه امنیت به حساب می‌آید که بیش از هر بعد دیگر امنیت اهمیت دارد و تا زمانی که این لایه از امنیت موردبررسی قرار نگیرد صحبت از دیگر ابعاد امنیت معنی و مفهومی ندارد. به عنوان مثال سرمایه‌گذاران نیز قبل از امنیت سرمایه‌گذاری به امنیت جانی و مالی خویش اهمیت می‌دهند. همان‌گونه که عباسعلی نورا "نماینده زابل و زهک، با اشاره به حوادث تروریستی در زاهدان، می‌گوید: این جنایت‌ها و این اقدامات تروریستی علاوه بر خونریزی و صدمه‌های جانی که به مردم وارد می‌کند، اقتصاد منطقه و معیشت مردم ما را هم دچار مشکل کرده است و شک نکنید فرار سرمایه و نیروهای متخصص به خاطر ناامنی منطقه است (خبرگزاری مجلس شورای اسلامی)

۵. پیشینه پژوهش

در ادبیات پژوهش حاضر مطالعات ارزشمند فراوانی موجود است که بررسی این مطالعات کمک شایانی به درک مسئله خواهد کرد. شریف آزاده و حسین زاده بحرینی (۱۳۸۲)، در پژوهشی با عنوان تأثیرپذیری سرمایه‌گذاری خصوصی در ایران از شاخص‌های امنیت اقتصادی (۱۳۵۸-۱۳۷۹) به بررسی تأثیر متغیرهایی همچون ثبات دولت حاکمیت نظام و قانون، خطر بروز درگیری خارجی و شکاف میان انتظارات مردم و عملکرد اقتصادی دولت را روی سرمایه‌گذاری خصوصی انجام دادند. نتایج پژوهش نشان داد که امنیت اقتصادی در ایران تا حدود چشمگیری به امنیت محیط سرمایه‌گذاری وابسته است. ارتقای عملکرد دولت به ویژه کاهش ناامنی‌های ناشی از ماهیت و عملکرد

بشترین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

دولت، سرمایه‌گذاری خصوصی را به طور محسوسی افزایش می‌دهد. همچنین رهبر و مظفری خامنه (۱۳۸۶)، در پژوهشی با عنوان موانع سرمایه‌گذاری و تأثیر آن بر رشد اقتصادی در ایران به بررسی تأثیر امنیت سرمایه‌گذاری بر رشد اقتصادی ایران با استفاده از متغیرهای اثرگذار بر رشد اقتصادی مانند امنیت سرمایه‌گذاری، در کنار عوامل سنتی نیروی کار، سرمایه‌گذاری، پرداختند. برای کمی کردن امنیت سرمایه‌گذاری از طریق پژوهش انجام گرفته برای امنیت سرمایه‌گذاری در سری زمانی ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۴ و داده‌های مربوط به نیروی کار، موجودی سرمایه و تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۱۳۷۶ در سری زمانی فوق (۱۳۶۳ تا ۱۳۸۴)، مدل رشد اقتصادی با در نظر گرفتن امنیت سرمایه‌گذاری به صورت سیستمی و تک معادله مورد ارزیابی قرار گرفت و نتایج یکسانی از نظر تأثیر مثبت و معنی‌دار امنیت سرمایه‌گذاری بر سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی به دست آمد. نتایج به دست آمده نشان داد که متغیر امنیت سرمایه‌گذاری بر رشد اقتصادی تأثیر مثبت و معنی‌دار دارد. سپس گرجی و هاشمیان (۱۳۸۶)، در پژوهشی با عنوان تحلیل تطبیقی مؤلفه‌های امنیت اقتصادی در ایران به بررسی مؤلفه‌های اصلی امنیت با اتکا به نظریات مختلف پیرامون امنیت اقتصادی پرداختند. با استفاده از شاخص موریس، هر مؤلفه در قالب شاخص‌های قابل تحلیل برای ایران و ۱۰۴ کشور دیگر جهان در طی دوره زمانی ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۲ محاسبه شد. نتایج نشان داد عوامل موجد امنیت اقتصادی در دو بعد اقتصادی و محیطی است. مهم‌ترین مؤلفه‌های اقتصادی عبارت‌اند از رشد اقتصادی، ثبات آن و توزیع عادلانه درآمدها و در بعد عوامل محیطی مهم‌ترین عوامل عبارت‌اند از احساس امنیت خاطر نزد فعالان اقتصادی، احساس آزادی عمل در چارچوب قانون و اعتماد به فعالیت‌های دولت است. در پژوهشی با عنوان تأثیر امنیت اقتصادی بر فرآیند رشد اقتصادی در کشورهای عضو کنفرانس اسلامی با تأکید بر ایران، جعفری صمیمی و اختیاری (۱۳۸۸) به بررسی موضوع تأثیر امنیت اقتصادی بر رشد اقتصادی در دوره ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۵ پرداختند. نتایج برآورد مدل از روش داده‌های تابلویی نشان می‌دهد که متغیرهای رشد جمعیت، رشد نیروی کار، رشد سرمایه، سهم دولت در اقتصاد، نسبت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به تولید ناخالص داخلی و امنیت اقتصادی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر رشد اقتصادی داشته، در حالی که نرخ تورم تأثیر منفی بر رشد اقتصادی در کشورهای عضو کنفرانس اسلامی دارد. همچنین نتایج نشان می‌دهد شاخص امنیت اقتصادی ایران در این دوره از متوسط شاخص امنیت اقتصادی کشورهای عضو کنفرانس اسلامی کمتر بوده که نشان دهنده سطح پایین امنیت اقتصادی در ایران است. در پژوهش صامتی و همکاران (۱۳۸۹)، با عنوان امنیت حقوق مالکیت، قوانین و مقررات و رشد اقتصادی به بررسی تأثیر ساختار قضایی و امنیت حقوق مالکیت و قوانین و مقررات بخش اعتبارات، بازار کار و کسب و کار بر رشد اقتصادی پرداخت شده است و با استفاده از دو مدل به تعیین اثر کلی قوانین و مقررات و تأثیر حقوق مالکیت و قوانین و مقررات بر رشد اقتصادی در ۸۰ کشور را در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵ مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان می‌دهد تمامی متغیرهای مستقل شامل نیروی کار، سرمایه انسانی، حقوق مالکیت و قوانین و مقررات اثر مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی دارند. علاوه بر قوانین و مقررات مربوط به بخش اعتبارات و بازار کار نیز اثر مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی دارند. در پژوهش رسولی و فرزین‌وش (۱۳۹۱)، با عنوان بررسی رابطه بین امنیت اقتصادی و درآمدهای مالیاتی (شواهدی از کشورهای منا) به بررسی امنیت اقتصادی و درآمدهای مالیاتی از طریق داده‌های تابلویی پرداختند. نتایج حاکی از این است که آزادی تجاری، آزادی سرمایه‌گذاری و آزادی مالی تأثیر مثبت و معنی‌داری روی تحقق درآمدهای مالیاتی دارد. همچنین نتایج نشان داد رابطه منفی بین شاخص حقوق مالکیت و درآمدهای مالیاتی برقرار است. رسولی و فرزین‌وش (۱۳۹۴)، در پژوهشی دیگر با عنوان تبیین رابطه بین آزادی و امنیت اقتصادی با تشکیل سرمایه: شواهدی از کشورهای نوظهور و در حال توسعه به بررسی رابطه بین امنیت اقتصادی، آزادی اقتصادی و تأثیرپذیری تشکیل سرمایه در اقتصاد کشورهای در حال توسعه به عنوان یکی از

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیت و دوم و بیت و سوم خردادماه ۱۳۹۸

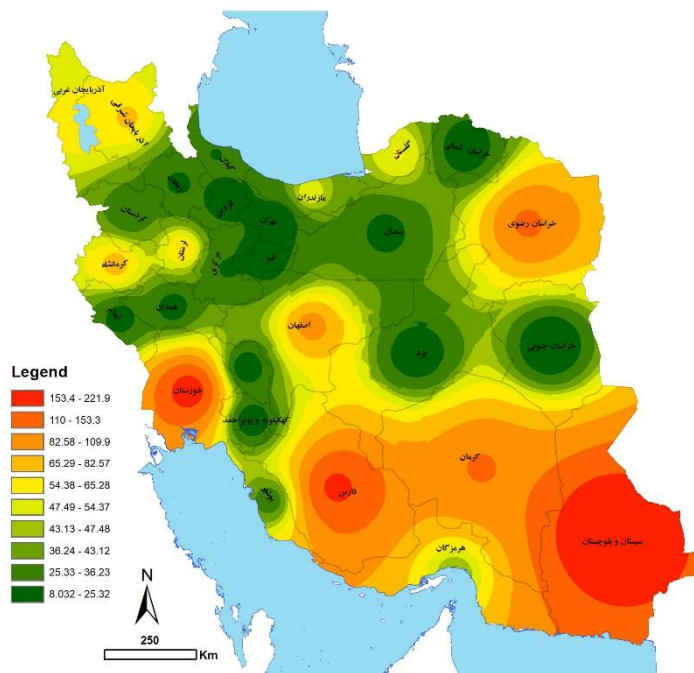
مهم‌ترین مسائل مهم در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد در کشورهای نوظهور امنیت و ثبات اقتصادی در کنار آزادی اقتصادی، علاوه بر متغیرهای رشد اقتصادی و نرخ بهره، تأثیر مثبت و معنی‌داری روی تشکیل سرمایه در این کشورها داشته و این در حالی است که در کشورهای در حال توسعه اثر متغیرهای کیفی امنیت اقتصادی معنی‌دار و مهم‌تر از آزادی اقتصادی است. بدین معنی که وجود امنیت اقتصادی و تأمین آن تأثیر بزرگ‌تر و مهم‌تری نسبت به متغیر آزادی اقتصادی دارد. حیدری ساریان (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان تبیین رابطه پایداری اقتصادی با احساس امنیت اجتماعی ساکنان مناطق روستایی شهرستان اردبیل به بررسی احساس امنیت اجتماعی ساکنان مناطق روستایی اردبیل از طریق پرسشنامه از ۳۸۳ نفر از روستاییان شهرستان اردبیل پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش نشان داد که به جز متغیر سازگاری با محیط، بین تمامی متغیرهای پژوهش (رفع فقر، کاهش آسیب‌پذیری، تنوع بخشی، کارایی و بهره‌وری) با احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان اردبیل، رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین اسماعیل نیا و وصفی اسفستانی (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان تأثیر امنیت بر رشد اقتصادی در ایران و برخی کشورهای منتخب به بررسی آثار اقتصادی دو رویکرد سنتی و نوین امنیتی با استفاده از شاخص‌های مختلفی چون شکنندگی دولت‌ها، درک فساد، صلح و مخارج نظامی برای ۱۳۵ کشور در دو دوره زمانی ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۴ و ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۴ با استفاده از تحلیل پانل دیتا مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که مخارج نظامی و شکنندگی دولت تأثیر منفی بر رشد اقتصادی دارد و به هراندازه که دولت شکننده‌تر باشد رشد اقتصادی نیز پایین‌تر می‌آید. همچنین نتایج نشان می‌دهد که دولت‌های با فساد کمتر رشد اقتصادی بیشتری دارند.

به طور کلی پژوهش‌های مورد بررسی از نگاه‌ها و ابعاد مختلف امنیت را مورد بررسی قرار داده‌اند اما تمامی مطالعات مورد بررسی در پژوهش رابطه مثبت بین امنیت در ابعاد مختلف و رشد اقتصادی و توسعه اقتصادی را نشان می‌دهند. اگرچه که این مباحث به صورت کشوری و بین‌المللی به کرات مورد بررسی قرار گرفته است اما بررسی مسئله امنیت در ابعاد منطقه‌ای در کشور کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

۶. تجزیه و تحلیل

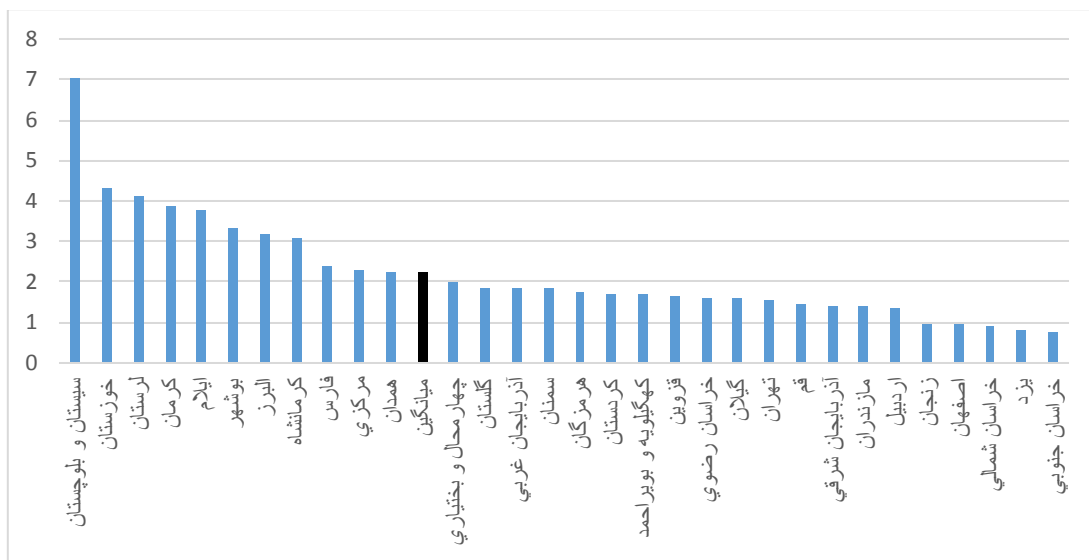
کشور ایران با دارا بودن ۳۱ استان از لحاظ وسعت بعد از عربستان سعودی بزرگ‌ترین کشور خاورمیانه محسوب می‌شود و از لحاظ جمعیت اولین کشور در منطقه خاورمیانه محسوب می‌شود. استان‌های کشور با دارا بودن اقلیم‌ها و فرهنگ‌های مختلف تفاوت‌های عمده‌ای دارند. همچنین از حیث امنیت داری ناهمگنی هستند به طور مثال استان سیستان و بلوچستان با دارا بودن جمعیت حدود ۳,۵ درصد از جمعیت کل کشور حدود ۱۱,۸ درصد از آمار قتل عمد سال ۱۳۹۴ را به خود اختصاص داده است این در حالی است که گیلان با ۳,۲ درصد جمعیت تنها ۱,۳ درصد از آمار قتل عمد را به خود اختصاص داده است. در نقشه شماره (۱) به خوبی این ناهمگنی قابل مشاهده هست.

بشترین کتفرا نسل الکلوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الکلوی پیشرفت؛ پیشران ها، چالش ها و الزامات تحقق؛ بیت و دوم و بیت و سوم خردا ماه ۱۳۹۸

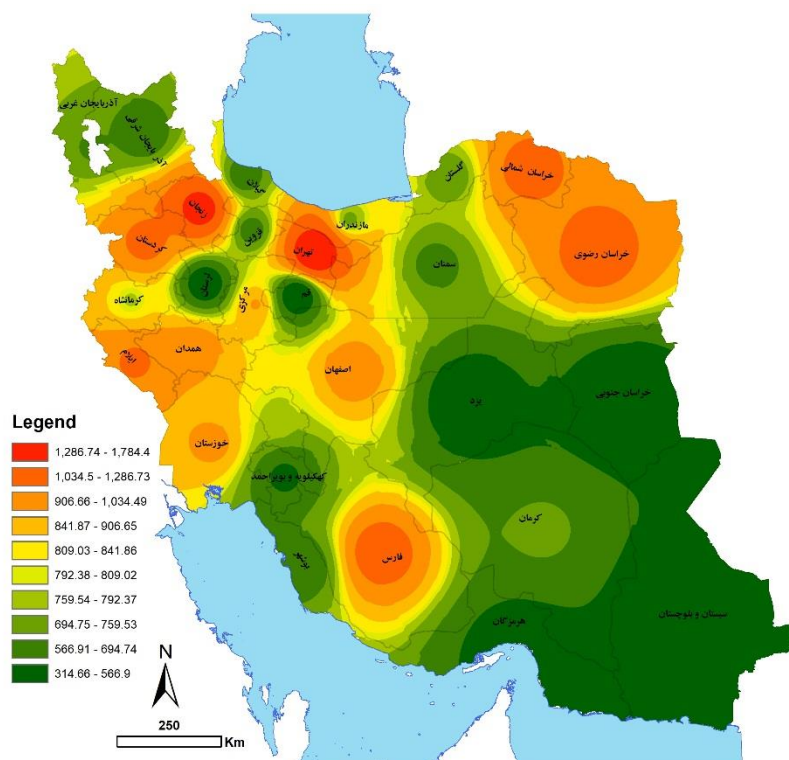
نقشه شماره ۱: نرخ قتل عمد در استان‌های ایران به صد هزار نفر (رسم شده مطابق داده‌های سالنامه آماری ۱۳۹۴)

ناهمگنی قتل عمد برای دیگر سال‌های بازه زمانی ۱۳۹۵-۱۳۹۰ نیز دارای مشابهت زیاد با نقشه شماره (۱) هست. به عنوان مثال در تمامی سال‌های مذکور استان سیستان و بلوچستان دارای بیشترین نرخ قتل عمد می‌باشد که این مطلب در نمودار شماره ۱ و ۲ قابل مشاهده است. بحث ناهمگنی جرائم در بسیاری از جرائم دیگر موجود در سالنامه‌های آماری همچون، نزاع، چاقوکشی، اخاذی، شرارت و سرقت نیز قابل مشاهده است. به عنوان مثال در نقشه شماره ۲ و ۳ به ترتیب نزاع فردی و دست جمعی را مشاهده می‌کنید. از آنجا که قتل عمد به عنوان یکی از جرائم سنگین شناخته می‌شود بیشتر در این پژوهش مدنظر قرار می‌گیرد.

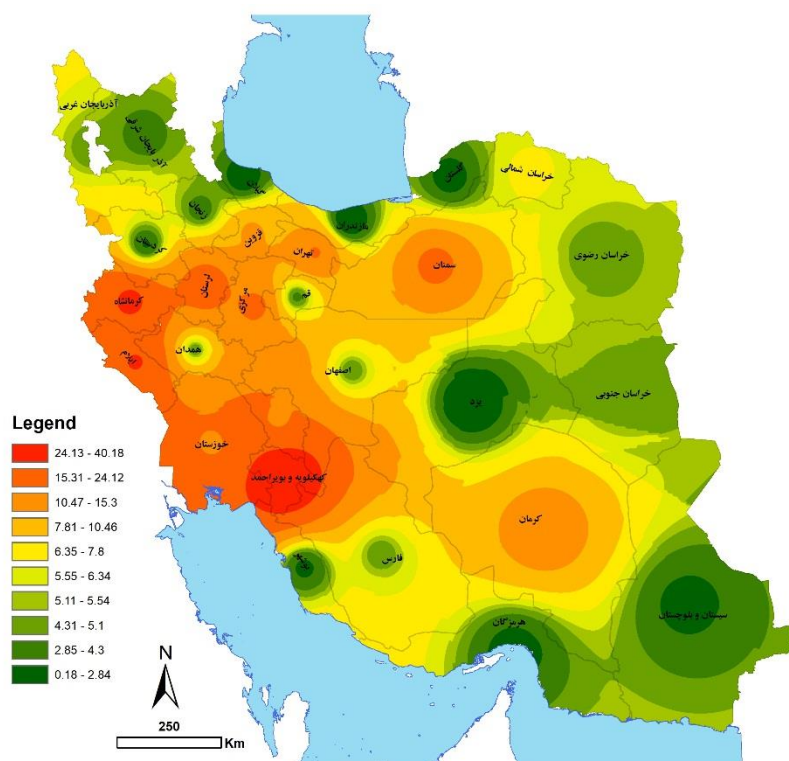

نمودار شماره ۱: نرخ قتل استان‌ها ایران بر حسب هر صد هزار نفر (رسم شده مطابق داده‌های سالنامه آماری ۱۳۹۵)

بشترین کتقرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیت و دوم و بیت و سوم خردادماه ۱۳۹۸

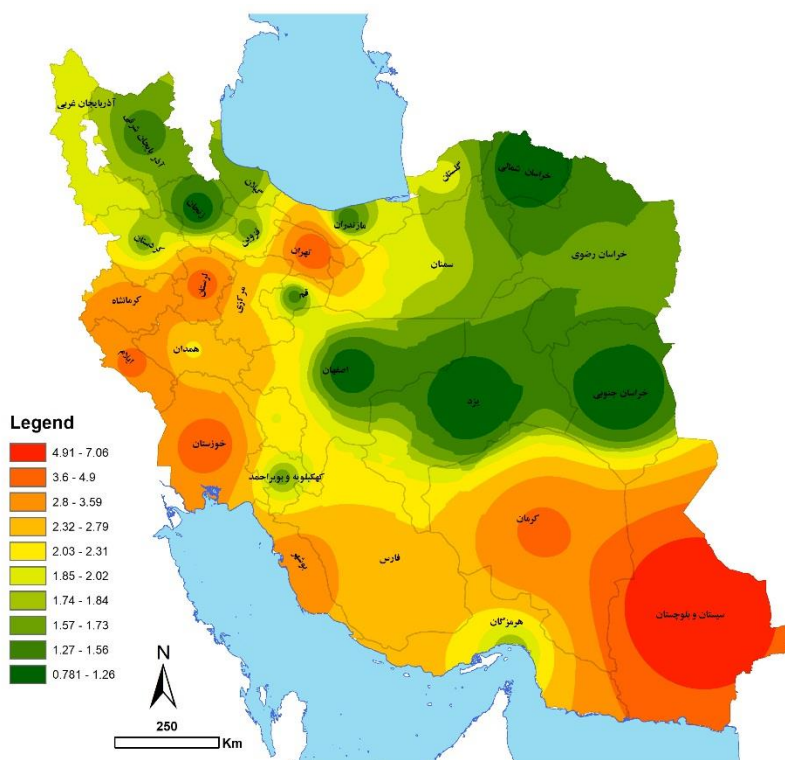

نقشه شماره ۲: نرخ نزاع فردی در استان‌های ایران به صد هزار نفر (رسم شده مطابق داده‌های سالنامه آماری ۱۳۹۵)

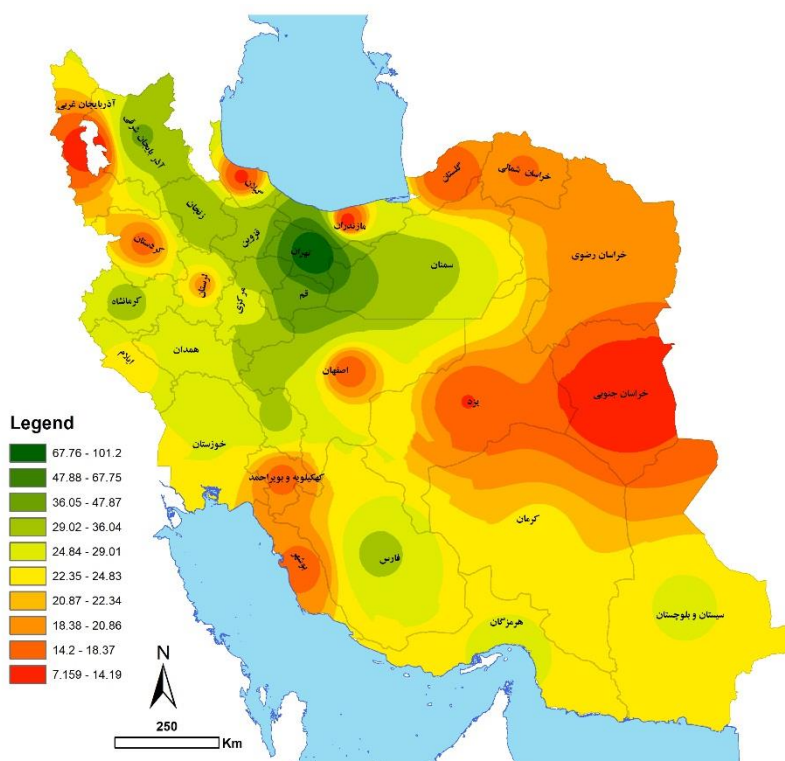

نقشه شماره ۳: نرخ نزاع دست جمعی در استان‌های ایران به صد هزار نفر (رسم شده مطابق داده‌های سالنامه آماری ۱۳۹۵)

بشترین کتفراش الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیت و دوم و بیت و سوم خردادماه ۱۳۹۸

نقشه شماره ۴: نرخ قتل عمد در استان‌های ایران به صد هزار نفر (رسم شده مطابق داده‌های سالنامه آماری ۱۳۹۵)

نقشه شماره ۵: نرخ قتل عمد در استان‌های ایران به صد هزار نفر (رسم شده مطابق داده‌های سالنامه آماری ۱۳۹۵)

۷. نتیجه گیری و پیشنهادها

همانگونه که در مبانی نظری و پیشینه پژوهش مطرح گردید، امنیت به عنوان پیش‌نیازی برای پیشرفت غیر قابل چشم‌پوشی است و برای پیشرفتی متوازن در مناطق کشور نیاز به امنیت متوازن به نظر ضروری می‌رسد، همانگونه که گفته شد لایه‌های ابتدای امنیت اولین پیش‌نیاز پیشرفت محسوب می‌شود که شواهد پژوهش نشان می‌دهد در استان‌های ایران امنیت دارای ناهمگنی‌های فراوانی می‌باشد. امنیت متوازن و همگن در مناطق ایران به عنوان پیش‌نیازی ضروری برای دستیابی به آرمان‌ها و رسالت‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و رشد متوازن مناطق بسیار حائز اهمیت است. همچنین پیشنهاد می‌شود تا در جهت محاسبه شاخص‌های امنیت برای مناطق ایران و ارائه راه‌کارهای جهت ارتقای امنیت برخی از مناطق تا حد متوسط کشوری پژوهش و تحقیق صورت پذیرد.

منابع

۱. اسماعیل نیا، علی اصغر، وصفی اسفستانی، شهرام (۱۳۹۵). تاثیر امنیت بر رشد اقتصادی در ایران و برخی کشورهای منتخب. پژوهش‌های اقتصادی ۱۶(۶۱).
۲. جعفری صمیمی، احمد، اختیاری، شهرام. (۱۳۸۷). تأثیر امنیت اقتصادی بر فرآیند رشد اقتصادی در کشورهای عضو کنفرانس اسلامی با تأکید بر ایران. اقتصاد مالی: ۲(۳)، ۷۰-۹۱.
۳. حیدری ساربان، وکیل. (۱۳۹۶). تبیین رابطه سرمایه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی ساکنان مناطق روستایی شهرستان مشگین‌شهر. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۶(۲)، ۴۵-۶۲.
۴. خبرگزاری مجلس شورای اسلامی، خانه ملت. عمده مشکلات اقتصادی سیستم به خاطر نامنی است. ۳۰ تیرماه ۱۳۸۹. www.icana.ir/Fa/News/90173.
۵. رسولی، کریم، فرزین وش، اسداله (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین امنیت اقتصادی و درآمدهای مالیاتی (شواهدی از کشورهای منا). اقتصاد کاربردی: (۹) ۱۲۳-۱۵۴.
۶. رسولی، کریم، فرزین وش، اسداله. (۱۳۹۴). تبیین رابطه بین آزادی و امنیت اقتصادی با تشکیل سرمایه: شواهدی از کشورهای نوظهور و در حال توسعه. فصلنامه مطالعات اقتصادی کاربردی ایران، ۴(۱۴)، ۲۴۵-۲۶۳.
۷. رهبر، فرهاد، مظفری‌خامنه، فرشید، محمدی، شاپور. (۱۳۸۶). موانع سرمایه‌گذاری و تأثیر آن بر رشد اقتصادی در ایران. تحقیقات اقتصادی، ۴۲(۴).
۸. شریف‌آزاده، محمدرضا، حسین‌زاده بحرینی، محمدحسین (۱۳۸۲). تأثیرپذیری سرمایه‌گذاری خصوصی در ایران از شاخص‌های امنیت اقتصادی (۱۳۵۸-۱۳۷۹). نامه مفید: ۳۸.
۹. صامتی، مجید، شهنازی، روح اله، دهقان شبانی، زهرا (۱۳۸۹). امنیت حقوق مالکیت، قوانین و مقررات و رشد اقتصادی. پژوهش‌های اقتصادی ایران: ۱۵(۴۴) ۸۵-۱۰۹.
۱۰. طاهری، امیر حسین. ۱۳۹۵. امنیت اقتصادی، شاخص‌ها، چالش‌ها. راهبردملی. <http://www.nationalstrategy.ir/?p=1036>
۱۱. گرچی، ابراهیم، هاشمیان، مسعود (۱۳۸۹). تحلیل تطبیقی مولفه‌های امنیت اقتصادی در ایران. فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک: بهار ۱۳۸۶، ۸(۲۹)